

Verslag van werkgroep belanghebbenden gebiedsontwikkeling WTC/Cambuur - evaluatie

<i>Uitgenodigd:</i>	belanghebbenden
<i>Datum:</i>	12 november 2019
<i>Namens de gemeente:</i>	Fijke van Berkom Ynze Haitsma (vz) & Rianne van Houten (gemeente)

Opening

Ynze Haitsma licht het proces toe en geeft aan dat deze evaluatie betrekking heeft op het voorliggend proces ten behoeve van de planontwikkeling. De avond is onderdeel van een bredere evaluatie.

Frans Schepens zal de avond begeleiden.

Toelichting avond

Frans Schepens begeleidt het gesprek als facilitator. Frans Schepens stelt voor om de evaluatie in plenaire vorm te doen, aangezien we met een kleine groep zijn het in deze setting prettig is als men het gesprek met elkaar kan voeren. Er wordt voor gekozen om in groepjes de onderwerpen te bespreken en daarna neemt Frans alle onderwerpen plenair door.

De aanwezigen geven aan dat zij het prettig vinden als Frans Schepens de onderwerpen op de sheets noteert. De groep zal per onderwerp aangeven wat zij belangrijk vindt. Frans Schepens neemt de onderwerpen door die vooraf zijn bedacht als leidraad. Daarna vraagt hij aan de groep of er andere onderwerpen zijn die nog gemist worden. Vanuit de groep wordt het onderwerp "rapporten" toegevoegd.

De groep gaat in drie groepjes uiteen om de onderwerpen met elkaar te bespreken.

Bespreken onderwerpen (plenair):

Plan stond al vast:

Er wordt aangegeven dat men een verbeterpunt ziet in het moment waarop de bewoners betrokken zijn. Een bewoner heeft bijvoorbeeld al in een zeer vroeg stadium (toen er voor het eerst sprake was dat het Cambuurstadion mogelijk zou verplaatsen naar een nog nader te bepalen locatie) contact opgenomen met de gemeente, maar kreeg te horen dat de gemeente nog niet bezig was met gesprekken met belanghebbenden. De bewoner zou liever al in dat stadium in gesprek gaan, zodat hij het gevoel krijgt dat zijn betrokkenheid gewaardeerd wordt, hij gehoord wordt en hij al in gesprek kan gaan nog voordat er een plan vastgesteld werd. Op het moment dat de gesprekken met belanghebbenden wel werden gestart, leek er uit de communicatie opgemaakt te kunnen worden dat er een open gesprek plaats zou vinden zonder vastgestelde kaders. Aangezien het plan al in hoofdlijnen was uitgewerkt bleek dat op het startpunt al een belangrijk aantal zaken vastgesteld was als kader.

Werkgroep belanghebbenden:

Transparantie en open planproces was aanwezig. Maar niet elke inwoner kan de materie zich eigen maken of kan de vergaderingen op inhoud en snelheid bijbenen. De vraag is ook wat er bedoeld wordt met een open planproces. Op welk niveau kan men meepraten en wat ligt al vast? Voor een open en interactief planproces moet er voldoende tijd zijn en moet er voldoende specialistische begeleiding zijn vanuit de gemeente om bewoners goed mee te nemen in het proces. Het proces stond in tijd flink onder druk, waardoor er in korte tijd veel van de bewoners gevraagd werd. Daarnaast was de inhoud van een aantal onderwerpen erg technisch en specialistisch. Voor leken niet altijd goed te begrijpen. Als de gemeente hierin goede begeleiding wil faciliteren is er meer tijd nodig en dat kan niet onder hoge tijdsdruk.

Samenstelling werkgroep:

Hoe ga je om met laatkomers? Het is een langdurig proces geweest, waarbij ook gedurende het proces andere mensen aanschoven. Deze mensen hebben dan niet alles meegekregen en openen weer onderwerpen die al veelvuldig besproken zijn, bijvoorbeeld omdat ze in de communicatie iets gezien hebben wat invloed op hun directe omgeving heeft. Het opnieuw openbreken van onderwerpen om eigen belang, is frustrerend voor de afvaardiging die het grotere belang voor ogen houdt. Tip is om duidelijk vast te houden aan besluitenlijsten en vast te houden aan de afvaardiging. Belangrijk is dan wel dat de afvaardiging voldoende terugkoppelt naar alle bewoners en er ook voor zorgt dat alle bewoners de inhoud en het proces dan ook snappen. Onderdeel hiervan is de brengfunctie van de afvaardiging, maar tevens ook de haalfunctie van de bewoners richting afvaardiging.

De gemeente geeft in reactie hierop aan dat de invloed van de mensen die intensief betrokken zijn anders is. Omdat men in een heel vroeg stadium opmerkingen en wensen in kan brengen, is de kans dat deze zo optimaal mogelijk verwerkt kunnen worden groter dan wanneer men later zijn of haar inbreng geeft. De status van de opmerkingen kan echter niet anders zijn. Iedereen heeft het recht om inbreng te leveren, en mag ook verwachten dat dat zorgvuldig wordt meegenomen.

Rapporten:

Er wordt aangegeven dat de inhoud van de rapporten niet altijd voor iedereen te begrijpen is. De uitleg van de rapporten sloot ook niet helemaal aan bij de verwachtingen van de bewoners. De uitleg was erg specialistisch en nauwelijks te begrijpen voor leken. Dat had bijvoorbeeld als resultaat dat een wijkpanel een second opinion gedaan heeft. De bewoner heeft ervaren dat de second opinion en de originele rapporten niet volledig overeen kwamen. Hoe het nu is opgelost, is wel naar tevredenheid geeft de bewoner aan.

Invloed op groenvoorziening:

Dit is als heel positief ervaren. Bewoners hebben invloed gehad en vervolgens zijn ook de wensen gehonoreerd.

Eerste bijeenkomst:

De bijeenkomst waar bij door de wethouder en anderen werd bekendgemaakt dat Cambuur zou verhuizen naar het WTC-gebied is niet positief ervaren (bijeenkomst waarop de plannen werden gepresenteerd in juni/juli 2017). De setting van de bijeenkomst was erg massaal.

Bemiddelende rol van gemeente:

De werkgroep heeft ervaren dat de belangen van deelnemers anders liggen. Dit geldt voor mensen binnen de werkgroep, maar ook tussen de bewoners en externe partijen. De bewoners verwachtten dan een bemiddelende rol van de gemeente. Dit is niet altijd zo ervaren. De bewoners geven aan dat op een aantal onderwerpen wel deze rol door de gemeente is genomen.

Beschikbare middelen in relatie tot zwaarte plan:

Er wordt door de gemeente gesproken over een belangrijke gebiedsontwikkeling voor Leeuwarden en een "prestigieus plan". Leeuwarder bestuurders/ gemeenteraad hechten waarde aan de gebiedsontwikkeling in het WTC-gebied. Tijdens het proces is aangegeven dat er beperkte financiële middelen beschikbaar zijn voor het inrichtingsplan. Dat doet af aan de kwaliteit en uitstraling van het gebied en wordt door de werkgroep als zonde ervaren.

Projectleider:

In het begin moest de werkgroep aftasten in welke rol de projectleider aanwezig was. Was het een neutrale rol als facilitator van de werkgroep, of ook een inhoudelijk belang?

Niveau van betrokkenheid op inhoud:

In dit proces is met elkaar besloten om elkaar op inhoud mee te nemen. Bijvoorbeeld de documenten in concept met elkaar delen en input verwerken. Doordat er weinig tijd was en wel alle

concepten met elkaar besproken werden, ontstond er wrijving. De betreffende documentatie voor het bestemmingsplan betrof een zeer grote hoeveelheid, waardoor het niet behapbaar was voor de bewoners. Bij herhaling zou de voorkeur ernaar uitgaan om alleen in een vergevorderde versie mee te lezen.

Verslaglegging:

Aan goede verslaglegging wordt veel waarde gehecht. Besluitenlijsten worden als belangrijk ervaren en het is belangrijk dat verslagen compleet en zorgvuldig worden opgesteld en tijdig worden gedeeld. Het delen van verslagen kon volgens de aanwezigen wel sneller.

Verbinding met gemeenteraad:

De verbinding met de raadsleden is gemist. De raadsleden hebben een volksvertegenwoordigende functie, maar de communicatie was zeer eenzijdig. De verbinding tussen raadsleden en bewoners was alleen aanwezig op initiatief van de bewoners. De raadsleden/ griffie heeft nauwelijks initiatief genomen om te weten te komen wat er in de buurt speelt.

Tijdens het proces heeft er een wethouderswisseling plaatsgevonden. Een bewoner heeft ervaren dat oude afspraken met de eerste wethouder niet altijd zijn overgenomen door de tweede wethouder.

Wat zou je anders doen?

- De werkgroep anders inrichten. De werkgroep was te massaal, met allerlei achtergronden (bedrijven, bewoners, ontwikkelaar). Toevoeging is de aanname dat de oorzaak kan zitten in het feit dat de belangen vanuit de bewoners op dat moment zeer op scherp stonden. De aanname wordt gedaan dat hierdoor de andere belanghebbenden zich wat op de achtergrond opstelden.
- Extra ondersteuning voor bewoners die op een actieve manier bij het planproces van dergelijk zware projecten zijn betrokken.
- In het begin van het proces als gemeente meer ophalen, zonder dat veel vastgestelde zaken. Eerst luisteren en ophalen in plaats van zenden.

Afsluiting:

Ynze Haitsma ligt het proces vanaf nu toe en gaat in op de planning van het bouwrijp maken. Vervolgens vat hij de avond samen en vertelt hoe deze evaluatie onderdeel zal zijn van de bredere evaluatie. In de bredere evaluatie wordt tevens gewerkt met een enquête die via de wijkpanels verspreid zal worden onder omwonenden en een evaluatie met de externe partners. Vervolgens zal de evaluatie gedeeld worden met de gemeenteraad.

Ynze Haitsma herkent dat de locatie en de businesscase al vaststonden op het moment dat er gestart is met gesprekken met belanghebbenden. Daarnaast herkent hij de tijdsdruk en de impact die de tijdsdruk heeft gehad op het proces en geeft aan dat de invloed van de werkgroep belanghebbenden wel degelijk invloed heeft gehad op zaken die bij de externe partners speelden. Dit is niet altijd even zichtbaar voor bewoners.

Verder geeft hij aan dat er een aantal mensen zich afgemeld heeft voor vanavond, maar wel schriftelijk een korte reactie/ evaluatie hebben gegeven. Dit zal worden toegevoegd aan het verslag. Ynze bedankt iedereen voor de inzet en Frans sluit de avond af.

Reactie wijkbelang Westeinde:

Van de uitnodiging door de gemeente Leeuwarden, projectmanager gebiedsontwikkeling WTC/Cambuur voor een evaluatiemoment op 12 november 2019 zullen de vertegenwoordiger vanuit de wijk Westeinde geen gebruik maken.

Wel een korte reactie naar aanleiding van de uitnodiging:

'Westeinde' heeft vanaf het begin - medio 2017 - gebruik gemaakt en op de uitnodiging door de wethouder om als belanghebbenden om een goed plan te maken in en rondom het WTC/Cambuur complex. Als leden van de werkgroep belanghebbenden gebiedsontwikkeling WTC/Cambuur zijn wij

- vastleggen wat een open en interactief proces inhoudt en welke fasen met welke mijlpalen/beslismomenten en daarbij behorende documenten worden doorlopen;
  - vooraf een duidelijke taak- en rolverdeling maken van alle betrokkenen en duidelijk maken wie op welk moment welke verantwoordelijkheid heeft (stakeholders, belanghebbenden en het verschil daartussen). In het bijzonder dient dan gekeken te worden naar de taak en rol van de gemeenteraad vanuit kader stellende, volk vertegenwoordigende en controlerende rol. Als Schrijversbuurt hebben wij het contact met de raad eenzijdig ervaren: alleen bij beslismomenten en dan vaak ook nog op initiatief van de Schrijversbuurt. Naar onze mening kan dat anders en zou dat anders moeten (wij hadden nu vooral een brengplicht, terwijl de raad ook een haalplicht heeft).
  - vergaderfrequentie: besef dat buurtbewoners amateurs zijn die dit allemaal in hun vrije tijd moeten doen, naast hun baan en gezin. Het regelmatig 2 of zelfs 3x per week WTC-Camtuurbijeen-komsten hebben en dan ook nog een keer met de buurt vergaderen/zaken bespreken, trekt een enorme wissel op mensen en motiveert niet om te participeren in dit soort processen.
  - tijdplanning: voldoende tijd inplannen zodat de planning “worst case” ook voor alle betrokkenen haalbaar blijft. Ook voldoende tijd tussen vergaderingen inplannen zodat iedereen vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid zijn “ding” kan doen. Wij hebben het gevoel gehad dat wij regelmatig erg lenig en flexibel moesten zijn. Verder voldoende rekening houden met vakanties (nu zijn er zowel tijdens terinzagelegging als tijdens bezwaarperiode vakantieperiodes);
  - heldere en duidelijke spelregels vooraf: de verwachtingen moeten vooraf duidelijk zijn (de gemeente had hierover een andere perceptie dan de belanghebbenden);
  - afspraken maken over verslaglegging van bijeenkomsten, het maken van actielijsten (die ondanks herhaaldelijk verzoek er nooit gekomen zijn) en het toezenden daarvan (nu werden verslagen en agendastukken in 75% van de gevallen te laat verzonden door wellicht een te krappe planning). Tevens afspreken wat de status hiervan is (bij het bestemmingsplan blijkt nu dat toezeggingen in verslagen soms ineens niet of gewijzigd worden uitgevoerd, en dat zou niet zo moeten zijn want dan heeft een interactief open planproces geen enkele zin. Een betrouwbare overheid staat voor: zeggen wat je doet en doen wat je zegt, dus transparant zijn);
  - afspraken maken over binnen welke tijd vragen worden beantwoord en documenten worden toegestuurd; nu duurde dat soms tergend lang of zijn de antwoorden en documenten helemaal nooit gekomen;
  - afspraken en toezeggingen nakomen binnen een redelijke en billijke termijn (dat moet vanzelf gaan; er moet nu om gevraagd / ”gezeurd” worden of dat een interventie van een wethouder nodig is);
  - vastleggen dat wanneer zaken niet kunnen dit schriftelijk wordt gemotiveerd en vastgelegd zodat dit altijd objectief controleerbaar is;
  - belanghebbenden hebben vaak geen kennis van technisch ingewikkelde zaken (zoals licht en geluid). Rapporten mogen materie-inhoudelijk zijn, maar deze moeten wel in normaal Nederlands uitgelegd kunnen worden door de gemeente dan wel een extern deskundige zodat informatie te begrijpen en objectief controleerbaar is. Bij licht was daar nu totaal geen sprake van: de presentatie duurde ruim 5 minuten en was 100% technisch aan de hand van (onleesbare en onbegrijpelijke) tekeningen en tabellen. We moesten maar aannemen dat het allemaal inhoudelijk klopte. Bij geluid is het geluidsrapport een paar keer aangepast vanwege vragen van de belanghebbenden. Daardoor is dat een leesbaarder rapport geworden, maar nog steeds heel technisch van aard. Hier zou meer rekening mee moeten worden gehouden.
-

Reactie bedrijventerrein De Zwette, parkmanager [REDACTED]

Het spijt mij dat ik moet melden om nu dinsdagavond niet bij de evaluatie aanwezig te kunnen zijn.

Van mijn kant wil ik melden dat de bedrijvenvereniging De Zwette deze avonden als geslaagd beschouwt.

Er is grote inspanning geleverd zowel door de gemeente als door alle wijkpanels. Gelegenheid tot uitwisselen van standpunten en gevoelens zijn ruim voldoende gegeven tussen alle partijen. Er werd kritisch en open gecommuniceerd waardoor zo veel mogelijk aandachtspunten werden bijgeslepen of gehonoreerd.

Naar onze mening heeft dit tot het fantastische resultaat geleid dat er geen enkel bezwaarschrift op dit veelomvattend project is ingediend.

Chapeau!

Ik wens jullie een goede bijeenkomst toe.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
